

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої
освіти**

сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра міжнародного, цивільного та комерційного права

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. п. ___ від «20» *січня* 2022 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ПРАВО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ /
STRUCTURE AND LAW OF THE WORLD TRADE
ORGANIZATION**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ
заборонено**

Автор: Ю.В. ТИЩЕНКО, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного, цивільного та
комерційного права

Програму обговорено і схвалено на засіданні кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права від 03 грудня 2021 р., протокол № 9.

Програму розглянуто та схвалено вченою радою факультету
міжнародної торгівлі та права від 16 грудня 2021 р., протокол № 8.

Рецензенти:

Г.О. ІЛЬЧЕНКО, кандидат юридичних наук, доцент, доцент
кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
Н.А. МАЗАРАКІ, доктор юридичних наук, професор, завідувач
кафедри міжнародного, цивільного та комерційного права
В.І. ЩЕЛКУНОВ, Президент ICC Ukraine, д.е.н., професор,
академік УАН

**ПРАВО СВІТОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ТОРГІВЛІ /
LAW OF WORLD TRADE ORGANIZATION**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

ВСТУП

Програма дисципліни «Право Світової організації торгівлі» розрахована для студентів магістратури КНТЕУ денної форми навчання галузі знань 29 «Міжнародні відносини», спеціальності 293 «Міжнародне право», освітньої програми «Міжнародне право».

Програму підготовлено відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародне право» підготовки бакалаврів КНТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладення дисципліни є формування у студентів комплексної системи знань з права СОТ, основних інститутів права СОТ та шляхів розв'язання суперечок між учасниками СОТ, організаційно-правового устрою цієї організації. Засвоєння студентами спеціальних правових знань у сфері міжнародно-правового регулювання міжнародних торговельних відносин, невід'ємно пов'язаних з їх професійною підготовкою, буде сприяти формуванню правничого світогляду, юридичного мислення, здатності аналізувати і визначати способи вирішення проблем діяльності СОТ та правозастосування.

Завданнями навчальної дисципліни є: ознайомити студентів з історією інституційної співпраці в торгово-економічній сфері, створенням СОТ, її структурою, правовою системою та основними напрямками діяльності; сформулювати уявлення про СОТ як про міжнародну організацію, яка має власну інституційну та правову системи, що сформувалися в процесі співробітництва держав на основі Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) 1947; про співвідношення права СОТ з міжнародним публічним правом; виробити навички аналізу документів, що становлять право СОТ, з позиції зобов'язань учасників даної організації та інтересів України; сприяти оволодінню методологією наукового дослідження в процесі роботи з нормативними та монографічними першоджерелами в області правого регулювання міжнародної торгівлі.

Предметом дисципліни є комплекс міжнародних торговельно-економічних правовідносин в межах СОТ, що виникають між суб'єктами міжнародного права, а також між учасниками міжнародних торговельно-економічних відносин.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Знання:

– Положень міжнародного публічного права, міжнародного торговельно-економічного права, зокрема, основних положень правового регулювання міжнародних торгово-економічних відносин.

Вміння:

– вільно працювати з офісними додатками *Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint* та Інтернет-ресурсами: *Верховної ради України* (<http://www.rada.gov.ua>), *Кабінету Міністрів України* (<http://www.kmu.gov.ua>), *Світової організації торгівлі* (<http://www.wto.org>).

– аналізувати практику вирішення суперечок в сфері міжнародних торговельних відносин, швидко реагувати на зміни у економіці, політиці тощо;

– користуватися правовими актами, правничою літературою як українських, так і авторів зарубіжних країн, електронними базами даних юридичного спрямування.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Право Світової організації торгівлі», як вибіркова компонента освітньої програми забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою.

✓ *Міжнародне право (ОС магістр)*

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
ЗК 1	<i>Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу</i>	2-10
ЗК 2	<i>Здатність генерувати нові ідеї (креативність)</i>	6-8
ЗК 3	<i>Здатність ефективно працювати в міжкультурному середовищі, зокрема розробляти міжнародні проекти та управляти ними</i>	1-11
ЗК 4	<i>Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з високим ступенем автономії</i>	1-11
ЗК 6	<i>Здатність сумлінно виконувати професійні обов'язки, діяти відповідно до етичних мотивів і чинних міжнародно-правових актів та національного законодавства</i>	1-11

ЗК 8	<i>Здатність до ініціативності, адаптації та дії в новій ситуації, відповідальності, прийняття обґрунтованих рішень</i>	5-8
ЗК 9	<i>Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)</i>	7,10
<i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності за освітньою програмою</i>		
СК 1	<i>Здатність комплексно використовувати вузькоспеціалізовані знання у конкретних сферах регулювання міжнародного публічного права, міжнародного приватного права, права Європейського Союзу для вирішення прикладних завдань</i>	1-11
СК 2	<i>Здатність критично осмислювати проблеми та закономірності функціонування і розвитку міжнародних відносин, визначати тенденції розвитку світової політики, оцінювати вплив глобальних політичних процесів на національні правові, політичні, економічні системи та торговельну діяльність</i>	1,2,8
СК 3	<i>Здатність працювати і представляти інтереси України в міжнародних міжурядових і неурядових організаціях</i>	3,11
СК 5	<i>Здатність надавати повну та різнобічну міжнародно-правову оцінку діям суб'єктів міжнародного права</i>	1-11
СК 6	<i>Здатність розробляти юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; вести дискусію й дебати з загальною юридичних, міжнародно-правових і міжнародних торговельно-економічних питань</i>	6,8,10
СК 7	<i>Здатність готувати проекти національних та міжнародних правових актів, а також надавати пропозиції з приведення норм вітчизняного законодавства у відповідність до норм міжнародного права</i>	7-11
СК 8	<i>Здатність представляти інтереси України або фізичних і юридичних осіб у міжнародних судових установах, арбітражах, національних судах іноземних держав</i>	8
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
ПРН 1	<i>Уміння поєднувати високий професійний рівень з соціальною відповідальністю та етичністю,</i>	1-11

	<i>оволодівати новими знаннями впродовж життя, підвищувати рівень власної кваліфікації</i>	
ПРН 3	<i>Розуміти міжнародно-правову ситуацію, прогнозувати її розвиток, фахово і критично оцінювати події та явища зі сфери міжнародних відносин та світової політики, використовуючи юридичний інструментарій</i>	1,2,7-11
ПРН 4	<i>На основі знань доктрини, концепцій та сучасних досягнень міжнародного публічного, приватного права та права ЄС з метою виявлення в подіях і фактах міжнародного життя тенденцій та закономірностей їх формулювання, визначення майбутніх можливостей і ризиків, пов'язаних з ними, прийняття обґрунтованих рішень та усвідомлення їх наслідків для різних суб'єктів національного та міжнародного права</i>	1-11
ПРН 5	<i>Планувати та здійснювати наукові дослідження з актуальних питань теорії та практики міжнародного права, права Європейського Союзу з використанням відповідної методології, формулювати новизну таких досліджень</i>	7-10
ПРН 6	<i>Виявляти, аналізувати та пропонувати шляхи вирішення різноаспектних проблем міжнародно-правового та національно-правового змісту</i>	1-11
ПРН 7	<i>Усвідомлювати механізм та наслідки імплементації норм міжнародних договорів, актів міжнародних міжурядових організацій, рішень міжнародних судів у національний правопорядок</i>	4-11
ПРН 8	<i>Вміння готувати проекти міжнародного договору, актів національного законодавства та пов'язаної документації (закону про ратифікацію, пояснювальних записок тощо) українською та іноземною мовами, надавати пропозиції з усунення колізій між нормами міжнародного права та приведення норм національного права у відповідність до норм міжнародного права</i>	11
ПРН 9	<i>Здійснювати юридичне представництво клієнта в національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, органах державної</i>	8

	<i>влади та місцевого самоврядування</i>	
ПРН 10	<i>Захищати інтереси власної держави у національних судах, міжнародних комерційних арбітражах, міжнародних судах та організаціях, зокрема інтеграційних, на міжнародних конференціях</i>	6-8,11
ПРН 11	<i>Продукувати нові ідеї для розв'язання практичних завдань зі сфери професійної юридичної діяльності</i>	6,8
ПРН 12	<i>Надавати юридичний супровід процесам адаптації різних галузей законодавства України до права Європейського Союзу</i>	11
ПРН 14	<i>Доносити власні знання, висновки та аргументи до фахівців і нефахівців</i>	1-11

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Правопорядок в міжнародній торговельній системі

Правопорядок в міжнародній торговельній системі. Поняття міжнародної торговельної системи та міжнародного торговельного права. Джерела міжнародного торговельного права. Принципи міжнародного торгового права. Принцип розвитку торгівлі. Принцип лібералізації в міжнародній торгівлі. Принцип захисту національного ринку. Принцип свободи транзиту. Принцип взаємної вигоди. Принцип недискримінації. Принцип найбільшого сприяння. Принцип преференцій. Принцип національного режиму. Інституційно-правові механізми забезпечення міжнародних торговельних відносин. Міжнародно-правові форми регулювання торгового співробітництва між державами. Етапи формування правової надбудови відносин в міжнародній торговельній системі. Політика держав щодо міжнародних торговельних відносин. «Вино і сукно»: закон порівняльних переваг Д. Рікардо. Методи регулювання міжнародних торговельних відносин.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 9,10,15,27,29,44,49,50

Основний: 1 [с. 6-16], 2 [с. 33-87], 4 [16-20]

Додатковий: 15 [с. 141-143], 19 [с. 7-14, 37-48], 31 [с. 151-154], 35 [с. 26-96], 41 [с. 215-218], 49 [с. 28-64]

Інтернет-ресурси: 1,3-6,8

Тема 2. Історичні витоки та передумови створення СОТ

Правове забезпечення економічного та торгового співробітництва між двома світовими війнами. Бреттон-Вудська конференція 1944 р. Гаванська Хартія. Основні положення Генеральної угоди з тарифів і торгівлі (ГАТТ) 1947 р. та її вплив на світову торгівлю. Організаційно-правові механізми ГАТТ. Багатосторонні торгові переговори. Женева 1947 р. Аннесі 1949 р. Торквей

1951 р. Женева 1956 р. Женева, раунд Діллона 1960-1961 р. Раунд Кеннеді 1964-1967 р. Токійській раунд 1973-1979 р. Недоліки ГАТТ 1947. Уругвайській раунд багатосторонніх торговельних переговорів 1986-1894 р. Заключний акт Уругвайського раунду міжнародних торгових переговорів. Марракеська декларація та Марракеська угода 1994 р. Створення СОТ.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 2,6,7,9,15,21,27,30,44

Основний: 1 [с. 98-99], 2 [с. 15-32], 4 [9-15]

Додатковий: 15 [с. 141-143], 19 [с. 53-57], 24 [с. 9-24], 41 [с. 215-218], 42 [с. 48-54], 45

Інтернет-ресурси: 1,3,8

Тема 3. Структура та система СОТ

Загальна характеристика СОТ. Мета СОТ. Особливості СОТ як міжнародної міжурядової організації. Членство в СОТ. Процедура отримання статусу члена СОТ. Шлях України до СОТ (значення ст. XII Угоди про заснування СОТ). Процедура виходу з СОТ. Принципи СОТ. Організаційно-правова структура СОТ. Органи СОТ та їхні повноваження. Конференція міністрів: організаційні засади діяльності. Генеральна рада СОТ: повноваження та організаційні засади діяльності. Секретаріат. Рада з торгівлі товарами, Рада з торгівлі послугами та Рада з ТРІПС. Комітети. Орган з перегляду торговельної політики. Орган з врегулювання спорів. Роль України в роботі органів СОТ. Порядок прийняття рішень в СОТ. Функції права СОТ: спрощення торговельних процедур, забезпечення рівних умов участі в торгівлі, зниження тарифів, встановлення процедур переговорів та вирішення спорів. Механізм огляду торгової політики. Огляд торговельної політики України. Врегулювання суперечок в рамках СОТ. Використання інструментів торговельного захисту Україною.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 7,8,13,21,30,36

Основний: 1 [с. 58-66, 100], 2 [с. 94-110, 148-164]

Додатковий: 19 [с. 12-19, 57,68], 24 [с. 26-38], 25 [21-39], 28 [11-187], 35 [с. 99-151], 42 [с. 48-54], 48 [45-112]

Інтернет-ресурси: 1,8

Тема 4. Правові джерела СОТ

Марракеська угода про заснування СОТ. Структура Угоди СОТ. Принцип єдиного пакету угод СОТ. Класифікація правових джерел СОТ. Самостійність багатосторонніх торговельних угод. Генеральна угода з тарифів і торгівлі 1994: структура, зміст. Об'єкт регулювання ГАТТ 1994. Протоколи про приєднання до СОТ. Юридична сила рішень Конференції міністрів та Генеральної ради СОТ. Взаємозв'язок правових джерел СОТ. Правові позиції Апеляційного органу в нормативній системі СОТ. Доктрина «переконливих підстав» відступу від правових позицій Апеляційного органу СОТ.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 4,6,7,8,13,30,48,50

Основний: 1 [с. 17-33], 3 [с. 10-66, 129-191, 224-631], 4 [с. 46-258]

Додатковий: 11 [с. 50-59], 16, 48 [114-129]

Інтернет-ресурси: 1,2,8,10

Тема 5. Нормативні конфлікти та юридична природа зобов'язань Угоди СОТ

Поняття та види нормативних конфліктів в міжнародному праві. Загальновизнані засоби вирішення нормативних конфліктів. Принципи пріоритету застосування. Принципи ієрархії. Принцип пріоритету застосування в Угоді СОТ. Нормативна колізія в угодах СОТ. Принцип ієрархії і фундаментальне значення п. 4 Статті 16 Угоди СОТ. Юридична природа зобов'язань Угоди СОТ. Класифікація договірних зобов'язань в міжнародному праві. Взаємні, взаємозалежні та цілісні договори. Обов'язки Угоди СОТ: колективні та індивідуальні.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 4,6,7,8,13,30,50

Основний: 3 [с. 129-219]

Додатковий: 24 [25-32], 27 [104-114]

Інтернет-ресурси: 1,2,8

Тема 6. Тлумачення угод СОТ

Школи тлумачення міжнародних договорів. Загальне правило тлумачення міжнародних договорів. Проблеми, що виникають в процесі тлумачення міжнародних договорів (проблема словникового значення, контексту, визначення намірів, об'єкти та мети договору тощо). Правила тлумачення за Статтею 3.2. Угоди СОТ про вирішення спорів. Складності тлумачення Угоди СОТ як єдиного цілого. Встановлення контекстуального звичайного значення формулювань Угоди СОТ. Встановлення об'єкта та мети багатосторонніх торговельних угод. Рішення вищих органів СОТ як наступних угод в значенні ст. 31(а) ВКПМД. Встановлення наступної практики тлумачення Угоди СОТ за ст. 31(3)(b) ВКПМД. Тлумачення Угоди СОТ з врахуванням «зовнішніх норм» міжнародного права за ст. 31(3)(c) ВКПМД. Тлумачення індивідуальних зобов'язань крізь призму концепції «загального наміру» членів СОТ. Контекстне прочитання індивідуальних зобов'язань. Еволюційне тлумачення індивідуальних зобов'язань. Правові недоліки концепції «загального наміру». Необґрунтоване розширення обсягу індивідуальних зобов'язань. Превальювання намірів держав-засновниць. Нівелювання звичного значення формулювань Угоди СОТ в концепції «загального наміру».

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 4-7,30,48

Основний: 3 [с. 239-253]

Додатковий: 25, 27 [с. 104-114, 121-136], 33 [с. 17-25]

Інтернет-ресурси: 1,3,8

Тема 7. «Захід» як причина виникнення спору

Поняття «заходів» та їх класифікація. Зміст заходів. Писані та неписані заходи. Формальна юридична сила заходу. Типи заходів. Механізм дії заходу (юридична та фактична дія). Правові форми заходів. Суб'єкти, що застосовують захід. Правові наслідки заходу. Вплив заходу (прямий та опосередкований). Несприятливі наслідки заходів. Структура заходу (однокомпонентні та багатокомпонентні). Дія заходів у часі. Заходи, що прописують суворо визначену поведінку та заходи, що передбачають варіативність поведінки. Заходи, що підпадають та ті, що не підпадають під виключення.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 4,6-8,13,34,39

Основний: 2 [с. 377-440]

Додатковий: 17 [с. 100-107], 48

Інтернет-ресурси: 1,8,10

Тема 8. Врегулювання міжнародних торговельних спорів в СОТ

Генеральна угода про тарифи та торгівлю як основа системи вирішення спорів Світової організації торгівлі. Етапи становлення системи вирішення спорів. Інституціонально-правова еволюція системи вирішення спорів ГАТТ. Вирішення спорів відповідно до ст. XXII, XXIII ГАТТ. Орган з вирішення спорів СОТ: юрисдикція, функції і завдання. Підстави подачі скарг до Органу з вирішення спорів. Послідовність аргументації у скаргах. Підстави подачі скарг за ГАТТ 1994. Процесуальні особливості доказування заходів на підставах ст. XXIII ГАТТ, прийняття доповідей та виконання прийнятих рекомендацій. Матеріально-правові аспекти скарг за ст. XXIII ГАТТ. Анулювання або скорочення вигод у зв'язку із порушенням зобов'язань. Анулювання або скорочення вигод за відсутності порушень зобов'язань. Ситуативні скарги. Утруднення досягнення цілей ГАТТ як підстава подачі скарги. Підстави скарг за Генеральною угодою з торгівлі послугами. Підстава скарг за Угодою з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності. Процедури вирішення спорів. Консультації. Загальні та спеціальні процедури вирішення спорів. Процесуальна правоздатність звернення до ОВС. Треті сторони. Конфіденційність. Строки розгляду спорів в ОВС. Розгляд спору третейською групою. Розгляд спору Апеляційним органом. Вплив торговельних війн на механізм вирішення суперечок в СОТ.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 7,8,13,14,17,20,28

Основний: 1 [с. 110], 2 [с. 523-548], 3 [с. 638-668], 4 [с. 34]

Додатковий: 1 [с. 87-91], 9 [с. 232-235], 12 [106-109], 19 [с. 151-162], 22 [с. 5-13], 23 [с. 5-15], 27 [с. 56-154] 40 [135-144], 47, 51, 52

Інтернет-ресурси: 1,2,8,10

Тема 9. Підстави звільнення від відповідальності

Загальні винятки із зобов'язань СОТ. Стандарт «переваги однакових умов» в світлі принципу недискримінації. Стандарт «необхідності». Внесок

заходу в досягнення законної мети. Недостатня доступність менш обмежувальної альтернативи. Захист суспільної моралі за Статтею XX(a) ГАТТ 1994 і Статтею XIV(a) ГАТС. Захист громадського порядку за Статтею XIV(a) ГАТС. Винятки із зобов'язань за Статтями XX(j) і XX(d) ГАТТ 1994. Збереження природних ресурсів, що вичерпуються відповідно до Статті XX(g) ГАТТ 1994. Місце розташування ресурсів, що підлягають захисту, як аргумент при вирішенні суперечок. Еволюційне розуміння терміну «природні ресурси, що вичерпуються». Винятки з міркувань безпеки. Випадки звернення до винятків з міркувань безпеки. Юрисдикція ОВС СОТ з розгляду винятків з міркувань безпеки. Межі одноосібного розсуду членів СОТ при зверненні до винятків з міркувань безпеки.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 7,8,13,31,39,40,41

Основний: 2 [429-440], 3 [с. 251, 538-548]

Додатковий: 19 [с. 127-148], 36 [с. 3-11], 51

Інтернет-ресурси: 1,2,8,10

Тема 10. Регулювання міжнародної торгівлі товарами в рамках СОТ

Міжнародно-правове регулювання торгівлі товарами. Митно-тарифне регулювання міжнародної торгівлі товарами. Товарна номенклатура як основа для застосування правових заходів регулювання торгівлі. Принцип виключного тарифного захисту. Переліки тарифних поступок членів СОТ. Зв'язування тарифів та розклади поступок. Застосування Розкладів поступок. Тарифні переговори. Предмет переговорів. Результати тарифного зв'язування. Фундаментальне значення Статті II ГАТТ 1994 для митно-тарифного регулювання торгівлі. Неприпустимість одностороннього підвищення «зв'язаних» ставок мит як обов'язок членів СОТ. Правові наслідки зміни типу мит. Правові механізми зміни «зв'язаних» ставок мит. Правова характеристика санітарних і фітосанітарних заходів. Концепція оцінки ризику. Наукове обґрунтування ризику. Принцип запобіжності і тимчасові СФЗ. Компетенція груп експертів при розгляді спорів щодо Угоди про санітарні і фітосанітарні заходи. Кількісні обмеження: превалювання економічного змісту над юридичною формою. Вилучення із загальної заборони за Статтею XI:1 ГАТТ 1994. Поняття технічного регламенту та його роль в нетарифному регулюванні торгівлі. Стандарти відповідності технічних регламентів вимогам національного режиму і режиму найбільшого сприяння. Досягнення законної цілі Угоди про технічні бар'єри в торгівлі як підстава розмежування режимів аналогічних товарів. Критерії необхідності досягнення законної цілі за Угодою про технічні бар'єри в торгівлі. Міжнародна торгівля продукцією сільського господарства. Зв'язок Угоди про сільське господарство з ГАТТ 1994. Зв'язок Угоди про сільське господарство з Угодою про субсидії та компенсаційні заходи. Продуктова складова Угоди про сільське господарство. Тарифікація заходів доступу на ринок сільськогосподарської продукції. Спеціальні захисні положення Угоди про сільське господарство. Зобов'язання у сфері підтримки національних виробників. Зобов'язання щодо експортної конкуренції і субсидій

за Угодою про сільське господарство. Участь України у розвитку багатосторонньої торговельної системи.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 1,6,7,10,18,22,23,25,31,33,35,37-39,41,42,51

Основний: 1 [с. 101], 2 [с. 165-376], 3 [с. 220-238, 257-356], 4 [с. 224-258]

Додатковий: 16, 19 [с. 73-116], 24 [с. 54-198], 30 [142-185], 43 [с. 57-63], 46, 51, 52

Інтернет-ресурси: 1,2,8,9,10

Тема 11. Україна та Світова організація торгівлі

Участь України у багатосторонніх торговельних переговорах. Участь України у роботі органів СОТ. Участь України у переговорах щодо вступу до СОТ нових членів. Моніторинг торговельної політики членів СОТ. Огляд торговельної політики України. Правові наслідки приєднання України до СОТ. Роль Міністерства економіки України у виконанні зобов'язань за Угодами СОТ. Використання Україною інструментів торговельного захисту СОТ. Участь України у розвитку багатосторонньої торговельної системи.

Список рекомендованих джерел

Нормативні: 1,5,21,30,49,50

Основний: 2 [с. 549-582], 4 [с. 259-260]

Додатковий: 2 [с. 4-39], 3 [с. 29-45], 10 [с. 107-110], 19 [с. 635-651], 35 [с. 155-196], 42 [с. 48-54]

Інтернет-ресурси: 1,2,8

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативні джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Атлантична Хартія 1941 р. URL: <http://www.un.org/ru/sections/history-united-nations-charter/1941-atlantic-charter/index.html>
3. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів 1886 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051#Text
4. Віденська конвенція про право міжнародних договорів від 23.05.1969 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_118#Text
5. Віденська конвенція про право договорів між державами та міжнародними організаціями або між міжнародними організаціями від 21.03.1986 року. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=995_a04.
6. Генеральна угода з тарифів і торгівлі від 30.10.1947 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ru/995_264.
7. Генеральна угода з тарифів і торгівлі від 15.04.1994 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/981_003.
8. Генеральна угода про торгівлю послугами від 15.04.1994 року URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_017.
9. Декларація про встановлення нового міжнародного економічного порядку (Резолюція ГА ООН 3201) від 01.05.1974 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_339.
10. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту ООН від 24.10.1970 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_569.
11. Договір про патентну кооперацію 1970 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/895_001
12. Договір про Закон щодо товарного знаку 1994 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_102
13. Домовленість про правила і процедури вирішення спорів від 15.04.1994 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 84. Стор. 525.
14. Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж 1961 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_069
15. Заключний акт Наради з безпеки та співробітництва в Європі від 01.08.1975 року. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_055.
16. Кодекс лібералізації руху капіталів ОЕСР URL: <http://www.oecd.org/dataoecd/10/62/39664826.pdf>.
17. Конвенція ООН про визнання і приведення у виконання іноземних арбітражних рішень 1958 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_070
18. Конвенція про створення Ради Митного Співробітництва від 1950 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_184#Text
19. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків 1891 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_134
20. Манільська декларація про мирне вирішення міжнародних спорів від 15.11.1982 року. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_568.
21. Марракеська декларація від 15 квітня 1994 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_001/print
22. Митна конвенція про міжнародні перевезення вантажів із застосуванням книжки МДП від 15 січня 1959 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_012.
23. Міжнародна Конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів від 14 червня 1983 року URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_079
24. Паризька конвенція про охорону промислової власності 1883 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_123

25. Протокол про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі. Угода про спрощення процедур торгівлі від 04.11.2015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_053
26. Римська конвенція про охорону суміжних прав 1961 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_763
27. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26.06.1945 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_010.
28. Сеульська конвенція про заснування багатостороннього агентства з гарантій інвестицій від 11.10.1985 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_268
29. Угода про асоціацію між ЄС та Україною від 27 червня 2014 року. URL: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/eu_ukraine/association_agreement/index_uk.htm.
30. Угода про заснування Світової організації торгівлі від 15.04.1994 року URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_342.
31. Угода про застосування санітарних та фітосанітарних норм URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_006#Text
32. Угода про застосування статті VI ГАТТ 1994 р. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/981_010
33. Угода про застосування статті VII ГАТТ 1994 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_011
34. Угода про захисні заходи від 15.01.1994 р.// *Офіційний вісник України*. 2010. № 84. Стор. 476.
35. Угода про правила походження. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_013
36. Угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРИМС) від 15.04.1994 року. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/981_009.
37. Угода про предвдвантажувальні інспекції. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/981_012
38. Угода про процедури імпорного ліцензування. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/981_005
39. Угода щодо сільського господарства. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/981_005
40. Угода про субсидії і компенсацийні заходи від 15.04.1994 р. *Офіційний вісник України*. 2010. № 84. Стор. 446.
41. Угода про технічні бар'єри в торгівлі. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/981_008
42. Угода щодо текстилю та одягу URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/981_007
43. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/981_018
44. Хартія економічних прав та обов'язків держав від 12.12.1974 року. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_077.
45. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту: Закон України від 22.12.98 р. № 330-XIV. *Уряд. кур'єр*. 1999. № 31-32.
46. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту : Закон України від 22.12.98 р. № 331-XIV. *Уряд. кур'єр*. 1999. № 36-37.
47. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну: Закон України від 22.12.98 р. № 332-XIV. *Уряд. кур'єр*. 1999. № 35.
48. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 року № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
49. Про деякі питання представництва економічних інтересів України за кордоном: Указ Президента України від 08.04.10 р. № 522/2010. *Офіційний вісник України*. 2010. № 27. Ст. 1052.
50. Протокол про вступ України до Світової організації торгівлі від 05.02.2008 р. Протокол ратифіковано Законом № 250-VI (250-17) від 10.04.2008 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2008. № 23. Ст.213.
51. Про виключну (морську) економічну зону України: Закон України від 16 травня 1995 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 21. Ст. 152.

Основний

1. Мирошниченко В.О. Міжнародне торгове право у схемах, таблицях та визначеннях. Київ: Центр навчальної літератури, 2020. 144 с.
2. Осика С.Г. *Право Світової організації торгівлі – стрижень міжнародного торговельно-економічного права: навч. посіб. у 3-х т. Т.1 / С.Г. Осика, О.О. Бакалінська, В.Т. Пятницький. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 596 с.¹*
3. Осика С.Г. *Право Світової організації торгівлі – стрижень міжнародного торговельно-економічного права (у міждержавних угодах і правозастосувальних актах) : навч. посіб. У 3-х т. Т. 2 ч. 1 / С.Г. Осика, О.О. Бакалінська, О. Гришко. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 791 с.*
4. Осика С.Г. *Право Світової організації торгівлі – стрижень міжнародного торговельно-економічного права (у міждержавних угодах і правозастосувальних актах) : навч. посіб. У 3-х т. т. 2 ч. 2 / С.Г. Осика, О.О. Бакалінська, О. Гришко. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 291 с.*

Додатковий

1. Бардіна О. Механізм вирішення суперечок у рамках СОТ як невід’ємна частина імплементаційних процесів. Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. 2010. № 3. С. 87-91.
2. Бураковський І. Членство України в СОТ: огляд зобов'язань та коментарі до них. Київ: 2008. 43 с.
3. *Вдосконалення механізму реалізації конкурентної політики України в умовах інтегрування до СОТ : звіт про науково-дослідну роботу / наук.кер.А.А.Мазаракі, кол.авт.: О.Гребельник, В. Юхименко, Т. Мельник [та ін]. Київ, 2007. 229 с.*
4. Ведькал В. А. Тенденції та перспективи міжнародно-правового регулювання торгівлі послугами. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2017. № 2. С. 217-221.
5. Вовк Т., Водянніков О., Коноваленко І. Податкові аспекти права СОТ та *acquis* ЄС. Орієнтири податкової реформи в Україні / Центр європейського та порівняльного права / С. Шевчук (заг. наук. ред.). Харків: Консум, 2004. 950 с.
6. Водянніков О.Ю. Принцип податкової недискримінації в праві СОТ та ЄС: порівняльний аналіз. дис... канд. юрид. наук.: 12.00.11 / НАН Ін-т держ. і права ім. В.М. Корецького. Київ, 2016. 251 с. URL : <http://ldn.knute.edu.ua/course/view.php?id=1644>
7. В аспекті торгівлі послугами для розвитку: переговори про лібералізацію. 2019. (документ UNCTAD/DITC/TNCD/2019/2). URL: https://unctad.org/system/files/official-document/ditctncd2019d2_en.pdf
8. Гапонова Е. О. Світова торгівля медичними послугами в умовах конкурентного середовища та глобальних трансформацій. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. *Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2018. Вип. 7. С. 21-25.
9. Гаркуша А. О. Питання процесуальної правоздатності щодо ініціювання механізму вирішення спорів у межах СОТ. *Проблеми законності. Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого*. 2008. № 93. С. 232-235. URL: <http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/10440/1/Garkusha.pdf> (дата звернення: 07.11.2020).
10. Данильченко Т. С. Україна і Світова організація торгівлі: досвід перших років співпраці. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2013. № 3. С. 107-110.
11. Дерунець Н. Вплив резолюцій Генеральної Асамблеї ООН на міжнародно-правове регулювання торговельних відносин. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2018. № 4. С. 50-59.

¹ Курсивом виділена література, наявна в бібліотеці КНТЕУ

12. Духневич А. В. Механізм врегулювання суперечок в рамках СОТ. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Ліра. 2011. Вип. 15. Ч. 1. С. 106-109.
13. Заблоцька Р. О., Рибчук А. В. Типологія міжнародної торгівлі послугами на сучасному етапі. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2012. Вип. 106(1). С. 80-88. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apmv_2012_106%281%29__11
14. Законодавство України у сфері інтелектуальної власності: проблеми вступу до СОТ: Слухання у Комітеті з питань науки і освіти. Верховна Рада України третього скликання. Восьма сесія, 19 грудня 2001 р. / Комітет з питань науки і освіти Верховної Ради України / Г.О. Андрощук (упоряд.). *Офіц. вид. К. : Парламентське видавництво, 2002. – 359 с.*
15. Інтереси приватних осіб в аспекті доступу до механізму врегулювання спорів СОТ / Гаркуша А.О. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 6-2. Т.2. С. 141-143. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc6-2-2/37.pdf>
16. Інформація щодо порядку денного раунду переговорів СОТ «Доха – Розвиток» від 19.10.2017. URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=ukUA&id=45f3a900-9cf1-4e10-b560-355b361b6529&title=InformatsiiaSchodoPoriadkuDennogoRaunduPeregovorivSotdokh> a-Rozvitok
17. Карпінська Н. Принцип наукового обґрунтування в разі застосування санітарних і фітосанітарних заходів: вимоги СОТ та ЄС. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 1. С. 100-107. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2021/1/18.pdf>
18. Капіца Ю.М., Куценко С.В., Оніщук О.В., Пятницький В.Т., Штефанюк О.В. *Захист прав інтелектуальної власності в контексті вступу до СОТ: навч. посібник / Українсько-Європейський консультативний центр / Валерій Тезійович Пятницький (ред.). К. : UEPLAC, K.I.C., УАЗТ, 2001. 80 с.*
19. Комерційна дипломатія: торговельна політика і право: навч. посібник (друге доповнене та перероблене видання) Львів: Астролябія, 2006. 702 с.
20. Корчун В. С., Наневич О. К. Особливості зовнішньої торгівлі послугами України з країнами Європейського Союзу. *Актуальні проблеми міжнародних відносин і зовнішньої політики країн світу*. 2011. URL: <https://integrationconference2011.wordpress.com/2011/07/11/hello-world/>
21. Кочергіна О. М. Міжнародно-правове регулювання антидемпінгу на багатосторонній основі в системі ГАТТ/СОТ: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / НАН України; Інститут держави і права ім. В.М.Корецького. Київ, 2004. 16 с.
22. Мазаракі Н. А., Гончарова Ю. А. *Діяльність Органу вирішення спорів СОТ: подолання невідповідностей. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 1. С. 5-13.
23. Мазаракі Н.А., Погарченко Т.В. *Механізм вирішення спорів в угодах ЄС про вільну торгівлю. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2020. № 3. С. 5-15.
24. Мережко О.О., Неліп М.І. *Правове регулювання світової торгівлі в системі ГАТТ/СОТ: навч. посібник*. Київ : Наукова думка, 1999. 324 с.
25. Осика С.Г., Пятницький В.Т. *Світова організація торгівлі: підруч. / Київський національний торговельно-економічний ун-т; Центр досліджень СОТ, розвитку торгового права і практики*. 2.вид., перероб. і доп. К. : К.І.С., 2004, 516 с.
26. Осика С.Г. *Правове регулювання імпорту: антидемпінгові заходи / Українська академія зовнішньої торгівлі; Благодійна організація "Центр дослідження СОТ, розвитку торгового права і практики"*. Київ, 2003. 442 с..
27. Осика С.Г. *Вирішення міждержавних спорів у Світовій організації торгівлі : навч. посіб. у 3-х т. Т. 3 / С. Г. Осика, В. В. Коновалов, О.О.Бакалінська*. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 248 с.
28. Осика С.Г., Оніщук О.В., Осика А.С., Пятницький В.Т., Штефанюк О.В. *Інституціональні та процедурні механізми системи ГАТТ/СОТ у регулюванні світової торгівлі / Українська академія зовнішньої торгівлі*. Київ : УАЗТ, 2000. 286 с.

29. Осика С.Г., Пятницький В.Т., Оніщук О.В., Осика А.С., Штефанюк О.В. *Регулювання ринків товарів і послуг на засадах норм і принципів системи ГАТТ/СОТ / Українська академія зовнішньої торгівлі. Київ : УАЗТ, 2000. 336 с.*
30. Покрещук О.О. *Правове регулювання міжнародної торгівлі у контексті норм і правил ГАТТ/ СОТ / Українська академія зовнішньої торгівлі. Київ : Зовнішня торгівля, 2003. 511 с.*
31. Пальчик М.Л. Проблеми практичного застосування режиму найбільшого сприяння в двосторонніх торговельно-економічних договорах України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція. 2013. № 2013 № 6-2 Т.2. С. 151- 154. URL: <http://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc6-2-2/40.pdf>*
32. Тищенко Ю. *Поняття «послуга»: в міжнародному та вітчизняному праві. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2018. № 4. С. 89-99.*
33. Тищенко Ю. *Угоди Світової організації торгівлі: способи тлумачення. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2021. № 4. С. 17-25.*
34. Ускова Д.С. Сучасний механізм вирішення торговельних суперечок в рамках СОТ. *Міжнародна економічна діяльність у ХХІ столітті: механізми, форми, регулювання: зб. матеріалів наук.-практ. Інтернет-конф. Київ: КНЕУ, 2020. С. 131-134. URL: https://kneu.edu.ua/userfiles/conference_meim_13.11.2020/ZbD196rnik_tez_13_11_2020_pravka_.pdf#page=131*
35. Ус І.В. Стратегія забезпечення економічних інтересів України в Умовах трансформації СОТ. *дис... канд. екон. наук.: 21.04.01 / Нац. ін-т стратег. досліджень. Київ, 2019. 241 с. URL : <http://ldn.knute.edu.ua/course/view.php?id=1644>*
36. Філіпенко А. С. Особливості міжнародного регулювання торгівлі послугами. *Стратегія розвитку України. 2016. № 1. С. 3-11.*
37. Циганкова Т. М. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія. КНЕУ. 2003. 660 с.
38. Чибісов Д.М. Гармонізація положення Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності в європейському Союзі. *Evropský politický a právní diskurz. 2016. № 6. С. 40-49.*
39. Чибісов Д.М. Правова природа Угоди про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності (ТРИПС). *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право. 2012. № 19.*
40. Чибісов Д. М. Процедура вирішення спорів в рамках Світової організації торгівлі : теорія і практика. *Актуальні проблеми політики : зб. наук. пр. Одеса: Фенікс. 2011. Вип. 42. С. 135-144.*
41. Чибісов Д. М. Становлення міжнародного економічного правопорядку у 1945-1995 роках: історико-правовий аналіз Генеральної угоди з тарифів і торгівлі 1947 року. *Південноукраїнський правничий часопис. 2011. № 2. С. 215-218.*
42. Шолом А.С. Глобальна інституціоналізація в межах СОТ як чинник зростання зовнішньої торгівлі України. *Бізнес Інформ. 2019. № 4(495). С. 48-54.*
43. Шнирков О. І. Поглиблені та розширені зони вільної торгівлі у світовому господарстві. *Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2012. Вип. 110(1). С. 57-63.*
44. Юрченко С. М. Співвідношення міжнародно-правового і національного режиму врегулювання фінансових послуг. *Проблеми міжнародних відносин. 2015. Вип. 10-11. С. 190-199. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pmv_2015_10-11_16*
45. Basic Purpose and Concepts. Historical Background WTO. URL: https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/cbt_course_e/c1s1p1_e.htm#:~:text=The%20General%20Agreement%20on%20Trade,negotiations%2C%20from%201986%20to%201993.&text=The%20need%20for%20a%20trade%20agreement%20in%20services%20has%20long%20been%20questioned
46. Cottier T., Panagiotis D., Nicolas D. Article XIV General Exceptions. 2008. URL: <http://ssrn.com/abstract=1280215>

47. Dispute Settlement within the WTO. URL:
https://www.wto.org/english/tratop_e/serv_e/cbt_course_e/c4s4p1_e.htm
48. Hans van Houtte The law of international trade. Sweet & Maxwell. 2002. 312 p.
49. Igor I. Kavass, Dmitry Skrynka. Ukraine's Accession to WTO: Concise Analysis of Historical Development // Context. Analytical Newsletter of Governmental Commission of Ukraine's Accession to WTO. Special Supplement to the English Edition, December, 1999. 604 p.
50. Sungjoon Ch. GATT Non-Violation Issues in the WTO Framework: Are They the Achilles' Heel of the Dispute Settlement Process. Harv. Int'l L.J. 1998. URL:
<https://jeanmonnetprogram.org/archive/papers/98/98-9--II.html>
51. WTO. Guide to GATT Law and Practice. URL
https://www.wto.org/english/res_e/publications_e/ai17_e/ai17_e.htm
52. WTO Dispute Settlement: One-Page Case Summaries 1995–2011. URL:
https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/dispu_summary95_11_e.pdf

Інтернет-ресурси

1. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Урядовий кур'єр. Газета органів державної виконавчої влади України. URL:
<http://www.ukurier.gov.ua/>.
3. Сайт Організації Об'єднаних націй URL: <http://www.un.org/ru/index.html>.
4. Сайт ОЕСР. URL: <http://www.oecd.org/>
5. Сайт МВФ. URL: <http://www.imf.org/external/russian/>
6. Сайт МБПП. URL: <http://www.worldbank.org/ru/about>
7. Сайт ВОІВ. URL: <http://www.wipo.int/portal/en/index.html>
8. Сайт Світової організації торгівлі. URL: <http://www.wto.org/>
9. База даних з права міжнародної торгівлі. URL: <http://lexmercatoria.org>.
10. Глосарій термінів права COT.
URL: https://www.wto.org/english/thewto_e/glossary_e/glossary_e.htm

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
програми дисципліни «Право Світової організації торгівлі»

Погоджено
Завідувач кафедри міжнародного,
цивільного та комерційного права

_____ Н.А. Мазаракі

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено
Президент ІСС Ukraine, д.е.н.,
професор

_____ В.І. Щелкунов

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено
Гарант ОП «Міжнародне право» ОС
«магістр»

_____ Н.А. Мазаракі

« _____ » _____ 2021 р.

Погоджено
Заступник декана з навчально-
методичної та наукової роботи

_____ Н.О. Тесленко

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.

Погоджено

« _____ » _____ р.